

Inbreng van Rooijen 50PLUS fractie bij wetsvoorstel 35.704- Suppletoire begroting Financiën

In deze Suppletoire begroting van het ministerie Financiën van bijna 2 miljard in verband met de forfaitaire compensatie van 30.000 is tijdens de behandeling in de Tweede Kamer het amendement Lodders/van Weijenberg aanvaard op een andere wet, de Fiscale Wet AWIR om een pauze in te lassen, beter gezegd een standstill. Hiermee werd beoogd om dat gedurende 1 jaar private schuldeisers geen verhaal kunnen uitoefenen op de compensatie van 30.000 als voorschot.

Op zich verdient dit al niet de schoonheidsprijs: een fiscale wet in een begrotingshoofdstuk.

Het amendement heeft meer het karakter van een nota van Wijziging dan van een amendement, mede gelet op zeer uitvoerige toelichting van de 2 indieners. Ik wil hier niet te lang bij stil staan maar het blijft staatsrechtelijk van de buitencategorie. En des te meer als het klopt dat de tekst is opgesteld door de Ministeries van Financiën en Justitie. Was het op verzoek van de Ministers?

Was het, omdat na het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling het zogenoemde Compensatiebesluit van januari met 5 herstelregelingen, een storm van kritiek loskwam wegens het risico dat publieke en private crediteuren beslag zouden leggen op de 30.000? Voor de publieke schuldeisers heeft het kabinet snel een regeling getroffen: er is geen beslag mogelijk.

Maar het private jachtgebied lag nog open. Vandaar dat dit amendement op een slordige wijze in de begrotingswet is vastgelegd.

Hier wreekt zich dat het compensatie traject dat het Ministerie van Financiën en het kabinet hebben bewandeld een lange lijdensweg was, is en ook blijft. Compensatie had veel eerder moeten zijn toegepast en uitgevoerd.

De route van het amendement is wel van grote betekenis omdat de Raad van State geen advies heeft kunnen uitbrengen over dit belangrijke amendement, want dat is het. Het gaat immers om een onteigening van private rechten, zij het tijdelijk voor 1 jaar. Maar wanneer gaat een tijdelijke onteigening over in een definitieve onteigening: na 3 jaar, 10 jaar of pas als die definitief is. Het antwoord dat de Tweede Kamer geen advies heeft gevraagd aan de Raad van State is niet sterk.

Waarom is geen advies gevraagd?

We moeten het nu doen met een brief van de minister van Rechtsbescherming die de Kamer wel had gevraagd.

De vraag was of de pauze van 1 jaar in strijd zou kunnen zijn met het EVRM-verdrag dat ook gaat over de bescherming van het eigendomsrecht.

Minister meent dat hier geen sprake van is omdat het om een tijdelijke onteigening gaat.

Dit standpunt is niet door deskundigen getoetst.

Mijn fractie heeft gevraagd naar de opinie van kabinet over art 17 van het EU-handvest, dat ook gaat over de bescherming van eigendom.

Het antwoord van de staatsecretaris overtuigt niet. En is niet juist wat mijn fractie betreft

Ten eerste wijkt de toets onder het EU-Handvest af van die van onder het EVRM, zoals in een internationale peer review studie uitvoerig is uiteengezet.

Ten tweede sinds het EU Hof arrest YS (C-223/19) van september vorig jaar is duidelijk dat het recht op eigendom zoals neergelegd in het EU-handvest directe horizontale werking kan hebben. Particuliere

schuldeisers kunnen dit artikel dus direct tegen een schuldeiser inroepen.

Deze werking ontbeert het EVRM. Zulks kan het kabinet toch niet ontkennen? Graag een reactie. Het levert een hele nare situatie op als de constructie van het amendement niet juridisch waterdicht is.

Prof Van Meerten heeft in een inbreng voor de ronde tafel over het pensioenakkoord op 4 november het volgende gesteld: ‘Ten eerste, door de regering is betoogd dat de toets onder het EVRM, of invaren Europees rechterlijk is toegestaan, hetzelfde is onder EU-recht, dat is onjuist. De rechtvaardigingsgrond voor de inbreuk op het eigendomsrecht (van DB naar DC) is onder het EU recht een andere dan onder het EVRM. Dat de toelichting bij het handvest anders stelt, zegt niets: deze heeft geen juridische waarde. EU rechtspraak is duidelijk anders dan die onder het EVRM. Met de overgang van DB naar DC wordt de “wezenlijke inhoud van de pensioenrechten” aangetast. Dit criterium is nieuw en zeer recent aangelegd door het EU-hof in de zaak YS (C -223/19): het arrest van het EU-Hof van 24 september 2020 naar aanleiding van het verzoek van het Landesgericht Wiener Neustadt”’.

Prof Van Meerten heeft op verzoek van de Tweede Kamer op 13 november een nadere duiding gegeven van zijn standpunt over eigendomsrecht zoals gegeven in de ronde tafel over pensioenakkoord op 4 november.

Ik citeer: “Groot verschil tussen EVTM en EU-handvest is: fondsbesturen en sociale partners kunnen op grond van EU-handvest direct aansprakelijk gesteld worden als blijkt dat zij ten onrechte hebben meegewerkt aan het invaren”. In het jargon heet dat: de directe horizontale werking van het EU-handvest. Dat maakt dat de volgende lezing van de regering -en ook wel te lezen in de literatuur- in een ander daglicht moet worden geplaatst, t.w.

- De kans is bijzonder klein dat het pensioenfonds aansprakelijk is door mee te werken aan invaren omdat art 1 Eerste Protocol EVRM geen horizontale werking heeft. Het EVRM en het EU-Handvest zijn in dit opzicht hetzelfde.

De toetsing aan het eigendomsrecht - vis a vis een pensioenfonds - zal anders uitpakken dan een toetsing vis a vis een staat. Procedures kunnen via het Handvest direct aan de rechter-eventueel in kort geding- in Den Haag worden voorgelegd". Aldus van Meerten.

Mijn fractie is zo bezorgd over het risico dat de Voorzieningenrechter dit amendement kan afschieten dat wij de Minister en Staatssecretaris dringend vragen voor de stemming volgende week alsnog zelf advies te vragen aan de Raad van State, de Landsadvocaat en of juristen over het eigendomsrecht bij dit amendement. De brief van Minister Dekker was niet onderbouwd, bevatte slechts een conclusie. Kan specifiek advies worden gevraagd over de betekenis van art 17 van het EU-handvest in vergelijking met EVRM, zoals door prof van Meerten is aangegeven en nu in relatie tot dit amendement. Wij hadden om deskundigen advies gevraagd dat helaas niet gegeven is.

Voorzitter. Wij in de Eerste Kamer kunnen ons het niet veroorloven goedkeuring te geven aan een wet die bij de rechter kan sneuvelen. Ik hoef slechtste te wijzen op het vonnis over de Avondklok van 1 week geleden. Aan de Staatssecretaris: een gewaarschuwd mens telt voor twee.

Voorzitter, ik ontkom er niet aan om een nieuw zaak bij de Toeslagen aan te kaarten.

De Volkskrant van 20 februari wijdde onder de kop: 'Hoe de toeslagen door etteren' er een groot artikel aan. Duizenden zelfstandigen in de kou na fout belastingdienst. Zij hebben onterecht toeslagen moeten terugbetalen. Veel gedupeerden raakten in de schulden, waarvoor slechts een klein deel schadevergoeding heeft

gekregen. Mogelijk zijn 10 tot 15 duizend mensen in de problemen gekomen door gebruik van de zogeheten Leenbijstand bbz.

De staatssecretaris is uiteraard bekend met dit drama. Ik leg het wegens tijdgebrek niet uit. Er is compensatie gegeven over de jaren 2014-2016. Daardoor vielen meer dan 10 000 gedupeerden buiten de boot. Mijn fractie vraagt haar om ook voor de gedupeerden van 2010 tot 2014 compensatie te geven. Kan zij dat toezeggen? Er zijn ook duizenden mensen die wel recht op compensatie hebben, maar waarvoor de belastingdienst niet de moeite nam die te vinden. 15 miljoen is blijven liggen. Kan zij ook hier toezeggen alsnog actie te nemen?

Ik wacht de antwoorden van de staatssecretaris met bijzondere belangstelling af.